

**Miejsce
na naklejkę
z kodem szkoły**

dysleksja

☐

PRÓBNY EGZAMIN MATURALNY Z GEOGRAFII

POZIOM PODSTAWOWY

Czas pracy 120 minut

**LISTOPAD
ROK 2006**

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 15 stron (zadania 1 – 28) oraz barwną mapę. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem / atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
6. Podczas egzaminu możesz korzystać z ołówka i gumki (wyłącznie do rysunków) oraz linijki.
7. Wypełnij tę część karty odpowiedzi, którą koduje zdający. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
8. Na karcie odpowiedzi wpisz swoją datę urodzenia i PESEL. Zamaluj ■ pola odpowiadające cyfrom numeru PESEL. Błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz właściwe.

Życzymy powodzenia!

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie
50 punktów

**Wypełnia zdający przed
rozpoczęciem pracy**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PESEL ZDAJĄCEGO

--	--	--	--

**KOD
ZDAJĄCEGO**

Zadania 1 – 9 wykonaj na podstawie załączonej mapy turystycznej „Góry Stołowe”.

Zadanie 1. (2 pkt)

- a) Podaj nazwę województwa, które obejmuje obszar przedstawiony na mapie turystycznej. Wymień jego stolicę.

Województwo Stolica

- b) Obszar przedstawiony na mapie turystycznej graniczy z jednym z państw sąsiadujących z Polską.

Wpisz na poniższej mapie w odpowiednim miejscu nazwę tego państwa.



Zadanie 2. (2 pkt)

Wybierasz się na pieszą wędrowkę ze schroniska PTSM w Łężycach (pole D5) do Lisiej Przełęczy (pole C4/C5) przez Skały Puchacza i Kopę Śmierci. Większość drogi pokonujesz idąc niebieskim szlakiem.

Odszukaj na mapie i zapisz nazwę oraz wysokość bezwzględną najwyższego wzniesienia na trasie wędrowki. Oblicz różnicę wysokości między tym wzniesieniem a schroniskiem PTSM w Łężycach. Zapisz wykonywane obliczenia.

Nazwa i wysokość bezwzględna wzniesienia:

Miejsce na obliczenia:

Różnica wysokości:

Zadanie 3. (2 pkt)

Na podstawie mapy uzupełnij zdania:

Jesteś na parkingu w Karłowie. Na masyw Szczelińca Wielkiego wędrujesz najkrótszą drogą szlakami koloru i Aby nie powtarzać w drodze powrotnej tej samej trasy, wracasz na parking szlakami koloru i

Zadanie 4. (1 pkt)

Widok na Szczeliniec Mały i Szczeliniec Wielki



Korzystając z mapy i fotografii podkreśl poprawną odpowiedź.

Osoba, wykonująca tę fotografię, znajdowała się

- A. na północ od Szczelińca Małego i Szczelińca Wielkiego.
- B. na południe od Szczelińca Małego i Szczelińca Wielkiego.
- C. na wschód od Szczelińca Małego i Szczelińca Wielkiego.
- D. na zachód od Szczelińca Małego i Szczelińca Wielkiego.

Zadanie 5. (3 pkt)

Zaproponuj trasę wędrowki szlakami turystycznymi ze szczytu Szczelińca Wielkiego do rezerwatu „Błędne Skały”.

Zapisz przebieg trasy, podając kolory szlaków i dwa charakterystyczne punkty na trasie. Podaj dwa argumenty uzasadniające atrakcyjność turystyczną wybranej trasy.

Trasa:

.....

.....

.....

Uzasadnienie przebiegu trasy:

1.
-
-
-
2.
-
-
-

Zadanie 6. (2 pkt)

Oblicz odległość w terenie w linii prostej między schroniskiem na Szczelińcu Wielkim a parkingiem przy rezerwacie Błędne Skały. Wynik podaj w km.

Zapisz wykonywane obliczenia.

Miejsce na obliczenia:

Odległość w terenie: km.

Zadanie 7. (2 pkt)

Na podstawie mapy turystycznej i własnej wiedzy przedstaw dwa przykłady zależności między środowiskiem przyrodniczym a działalnością człowieka na obszarze przedstawionym w polach D1 i A4–5.

1.
.....
.....

2.
.....
.....

Zadanie 8. (2 pkt)

Dostępność oraz zagospodarowanie turystyczne przedstawionego na mapie fragmentu Gór Stołowych są pozytywnie oceniane przez turystów zmotoryzowanych. Uzasadnij tę ocenę dwoma argumentami.

Argumenty:

1.
.....
.....

2.
.....
.....

Zadanie 9. (2 pkt)

Poniższy tekst źródłowy zawiera informacje o budowie geologicznej i rzeźbie Gór Stołowych. „Góry Stołowe zajmują centralną część niecki środkowosudeckiej, są więc górami inwersyjnymi tzn. o odwróconym w stosunku do budowy geologicznej ukształtowaniu powierzchni, zbudowanymi z najmłodszych w niecce środkowosudeckiej górnokredowych piaskowców ciosowych i margli (piętra cenomanu, turonu i emszeru). Skały te zalegają nieckowato, ale bardzo płasko, tworząc jakby dwupiętrową strukturę o wierzchołkach przypominających z daleka płaski stół, co stało się powodem nadania im nazwy Gór Stołowych. W granicach Polski na płycie dolnego (cenomańskiego) piaskowca ciosowego, wzniesionej do 300 m ponad otoczenie i opadającej ku niemu urwistymi ścianami, zalegają turońskie margle i łupki, na których wytworzył się płaski poziom denudacyjny wysokości 700 – 750 m. Ponad nim wznoszą się skalne pozostałości wyższego stopnia, zbudowanego z górnego piaskowca ciosowego, które tworzą kulminacje Małego i Wielkiego Szczelińca, Błędnych Skał, Skalniaka i Narożnika. Owa górna płyta, silnie spękana i zwiędzona tworzy labirynty skalne...”

Na podstawie tekstu źródłowego, własnej wiedzy i mapy turystycznej

a) określ dwie cechy budowy geologicznej lub rzeźby G. Stołowych

1.

.....

2.

.....

b) podaj nazwę skały, z której są zbudowane kulminacje Małego i Wielkiego Szczelińca oraz przyporządkuj ją do jednego z rodzajów: magmowe, metamorficzne, osadowe.

Nazwa skały	Rodzaj skały

Zadanie 10. (1 pkt)

Pogrupuj niżej wymienione procesy rzeźbotwórcze na egzogeniczne i endogeniczne. Wpisz ich nazwy do odpowiednich kolumn tabeli.

Procesy rzeźbotwórcze: erozja, denudacja, metamorfizm, plutonizm, wietrzenie, wulkanizm

Procesy egzogeniczne (zewnętrzne)	Procesy endogeniczne (wewnętrzne)

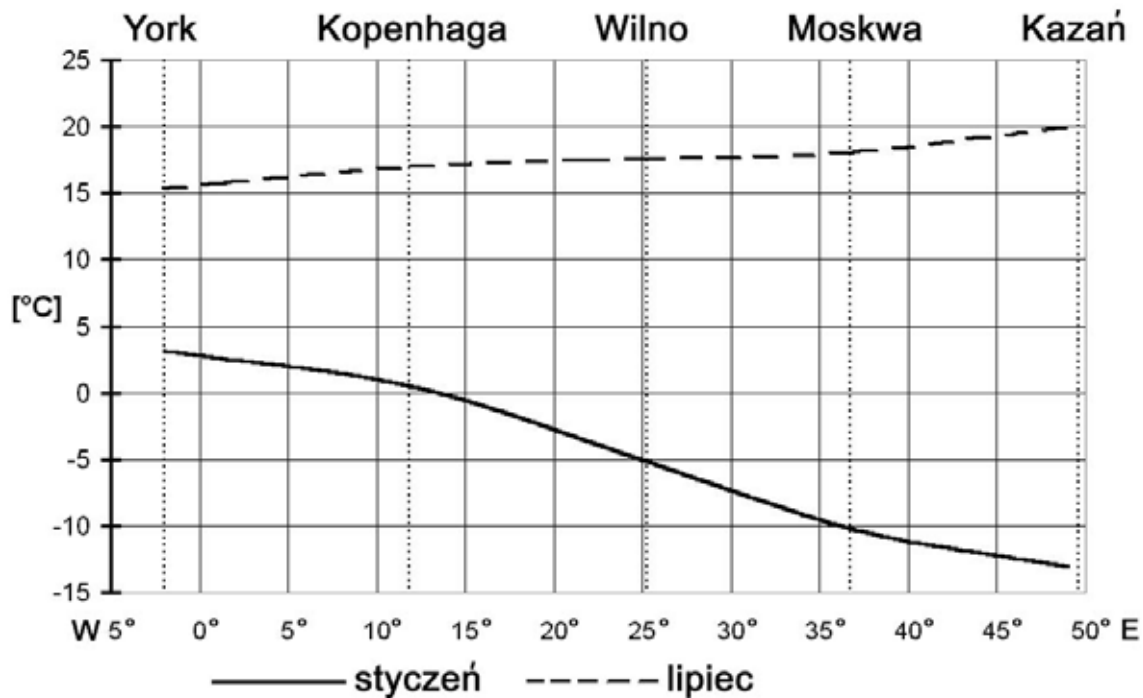
Zadanie 11. (1 pkt)

Podkreśl jedną prawidłowość w funkcjonowaniu systemu przyrodniczego Ziemi, która jest spowodowana kształtem naszej planety.

- A. Zmiany temperatury powietrza wraz ze wzrostem wysokości n.p.m.
- B. Spadek średniej rocznej temperatury powietrza ze wzrostem szerokości geograficznej.
- C. Wzrost ilości opadów na wybrzeżach mórz i oceanów.
- D. Piętrowe zróżnicowanie roślinności w górach.

Zadanie 12. (1 pkt)

Na wykresach przedstawiono zmiany średniej temperatury powietrza w lipcu i w styczniu w Europie wzdłuż równoleżnika 55°N.



Przedstaw zmiany temperatury powietrza w styczniu oraz w lipcu między Yorkiem a Kazaniem.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 13. (1 pkt)

Na podstawie wykresu w zadaniu 12. sformułuj wniosek dotyczący zmiany rocznej amplitudy temperatury powietrza na obszarze między Yorkiem a Kazaniem.

.....

.....

Zadanie 14. (1 pkt)

Podkreśl czynnik geograficzny, który w największym stopniu wpływa na rozkład temperatury powietrza w Europie wzdłuż równoleżnika 55°N.

- A. Odległość od oceanu
- B. Pokrycie terenu
- C. Ukształtowanie powierzchni
- D. Wysokość n.p.m.

Zadanie 15. (2 pkt)

- a) Wpisz do tabeli klęski żywiołowe, grupując je według przyczyn, które je wywołują.
- b) Do każdej klęski żywiołowej spowodowanej przyczynami meteorologicznymi dopisz przykładowy obszar występowania, wybierając z podanych poniżej.

Klęski żywiołowe: cyklony tropikalne, tsunami, wybuchy wulkanów, susze, tornada, trzęsienia ziemi.

Obszary: Zatoka Bengalska, Półwysep Skandynawski, Alpy, Sahel, środkowe stany USA, Morze Północne.

Przyczyny	Klęska żywiołowa	Przykładowy obszar występowania
Meteorologiczne		
Geologiczne		

Zadanie 16. (1 pkt)

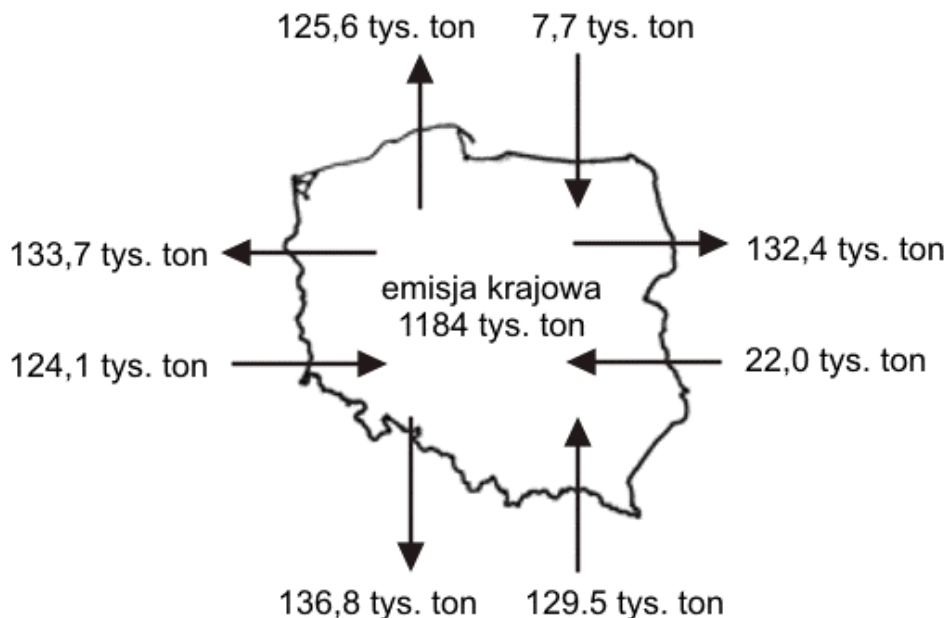
Przyporządkuj skałom macierzystym najbardziej charakterystyczne dla nich typy gleb, wybierając je z podanych poniżej.

Typy gleb: bielice, czarnoziemy, mady, rędziny.

Skąły macierzyste	Typy gleb
a) wapienie	
b) piaski polodowcowe	
c) lessy	

Zadanie 17. (2 pkt)

Na schemacie przedstawiono bilans przepływu SO₂ w przeliczeniu na czystą siarkę w 1996 r.



- a) Na podstawie schematu wymień dwa kierunki geograficzne, z których w 1996 roku docierało do Polski najwięcej zanieczyszczeń gazowych.

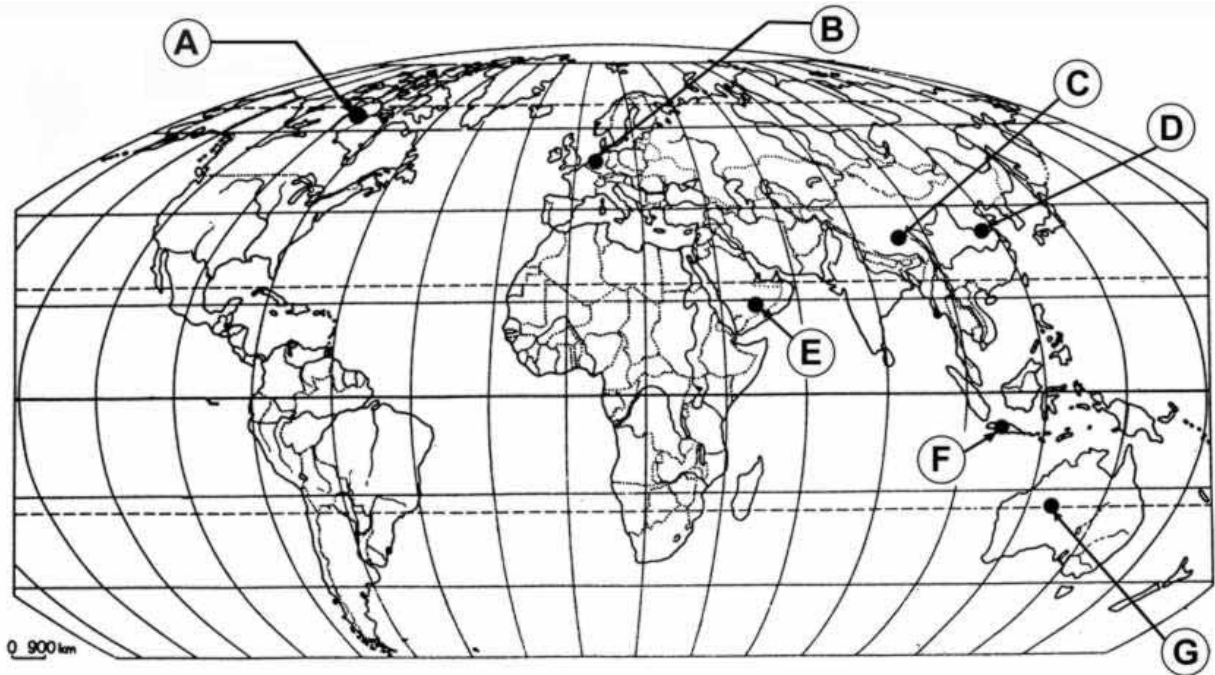
1.
2.

- b) Podaj jedną z głównych przyczyn dominacji zanieczyszczeń dopływających do Polski ze wskazanych przez Ciebie kierunków.

-
-
-

Zadanie 18. (1 pkt)

Na mapie konturowej zaznaczono literami A, B, C, D, E, F, G obszary o różnej gęstości zaludnienia.



Wybierz trzy obszary, spośród zaznaczonych na mapie, które mają największą gęstość zaludnienia. Zapisz litery, którymi je oznaczono.

.....

Zadanie 19. (2 pkt)

W 2003 r. liczba ludności Polski wynosiła 38,2 mln. Dzieci i młodzież stanowiły 24% mieszkańców, a osoby powyżej 65 roku życia - 13%. Według prognoz w 2025 r. Polska będzie liczyć około 35 mln ludności. Dzieci i młodzież będą stanowiły zaledwie 16% mieszkańców, a osoby powyżej 65 roku życia – 30%.

Podaj dwa przykłady problemów (społecznych lub gospodarczych), jakie mogą wynikać z takich zmian struktury demograficznej ludności Polski.

1.
.....
.....

2.
.....
.....

Zadanie 20. (2 pkt)

W tekście źródłowym przedstawiono informacje, dotyczące ludności wybranych krajów Unii Europejskiej.

Prokreacyjna wstrzemięźliwość to zjawisko występujące niemal w całej Europie (...). Najwięcej dzieci – przeciętnie dwójkę – rodzą Irlandki i Francuzki. Europejki coraz później wychodzą za mąż i coraz później mają pierwsze dziecko (średnio w wieku 28 lat). W Szwecji średni wiek kobiet zawierających pierwsze małżeństwo to 29,8 lat, w Holandii 27,7 lat, w Austrii i w Niemczech 27 lat, w Grecji 26,5 lat. Polki stają na ślubnym kobiercu przeciętnie w wieku 23,3 lat. Ciągłe jeszcze nam daleko – na szczęście! – do europejskich rekordów rozwodowych. W Szwecji na 1000 małżeństw rozchodzi się aż 588, w Austrii – 469, we Francji – 409, w Holandii – 375, a w Polsce – 191.

Na podstawie tekstu źródłowego i własnej wiedzy wskaż po dwa podobieństwa i różnice w strukturze demograficznej społeczeństwa polskiego i innych krajów Unii Europejskiej.

Podobieństwa:

1.
.....
2.
.....
.....

Różnice:

1.
.....
.....
2.
.....
.....

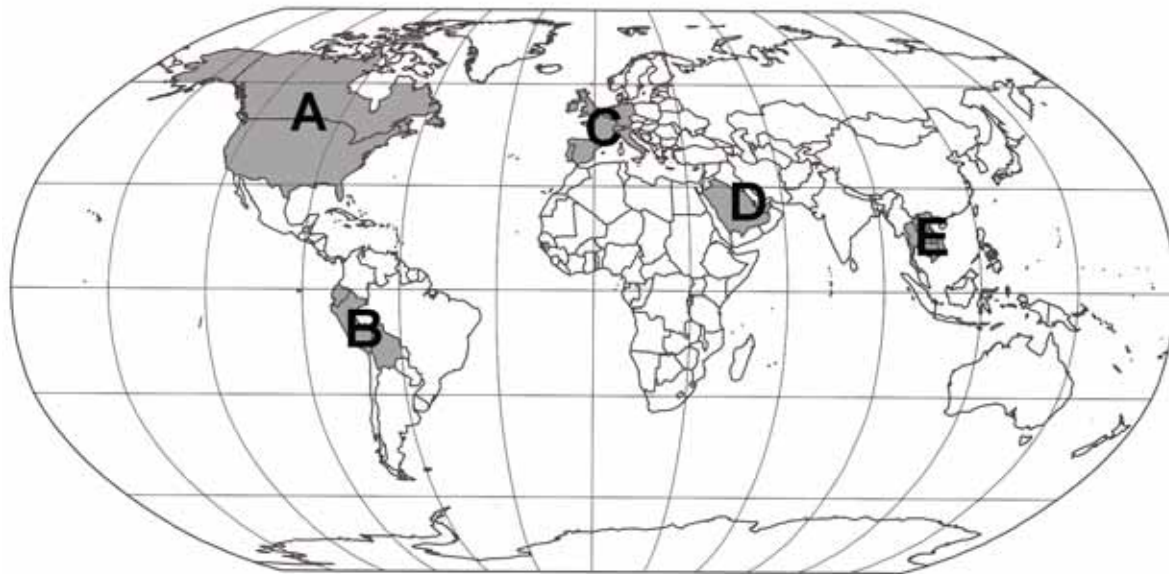
Zadanie 21. (1 pkt)

Przyporządkuj podane w tabeli miasta do typu zespołu miejskiego, wybranego z następujących: *aglomeracja monocentryczna, aglomeracja policentryczna, megalopolis.*

Miasta	Typ zespołu miejskiego
a) Łódź, Pabianice, Zgierz	
b) Boston, Waszyngton, Nowy Jork, Baltimore	

Zadanie 22. (2 pkt)

W końcu XX w. masowe migracje zarobkowe ludności objęły między innymi obszary zaznaczone na mapie.



- a) Podaj nazwę bogactwa mineralnego, którego eksploatacja przyczyniła się do rozwoju gospodarczego obszaru D i spowodowała wzrost zapotrzebowania na siłę roboczą na tym obszarze.

.....

- b) Zapisz litery, którymi oznaczono dwa – inne niż oznaczony literą D – obszary intensywnej imigracji zarobkowej.

.....,

Zadanie 23. (2 pkt)

- a) Podaj nazwy dwóch podstawowych surowców energetycznych wykorzystywanych w Polsce do produkcji energii elektrycznej w konwencjonalnych elektrowniach.

1.

2.

- b) Podaj nazwę alternatywnego źródła energii, które w Polsce, oprócz energii wodnej, ma największy udział w produkcji energii elektrycznej.

.....

Zadanie 24. (2 pkt)

Rządowy dokument „Polityka energetyczna kraju do 2025” zakłada konieczność uruchomienia około 2020 roku pierwszej elektrowni atomowej. Będzie to jeden z podstawowych sposobów zapewnienia wystarczającej ilości energii rozwijającej się gospodarce Polski.

Podaj po dwa argumenty za i przeciw funkcjonowaniu elektrowni atomowej w naszym kraju.

Argumenty za:

1.

.....

2.

.....

.....

Argumenty przeciw:

1.

.....

2.

.....

.....

Zadania 25. i 26. rozwiąż wykorzystując dane z tabeli.

W tabeli przedstawiono wielkość produkcji energii elektrycznej w wybranych krajach w 2001 r.

Kraj	Produkcja energii elektrycznej	
	ogółem w TWh	na 1 mieszkańca w kWh
Chiny	1 421	1 106
Kanada	564	18 147
Niemcy	557	6 778
Norwegia	122	27 051
Polska	146	3 768
USA	3 779	13 269

Zadanie 25. (2 pkt)

Porównaj produkcję energii elektrycznej globalnie i w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Chinach i Norwegii. Podaj przyczynę różnic.

Porównanie:

.....

.....

.....

Przyczyna różnic:

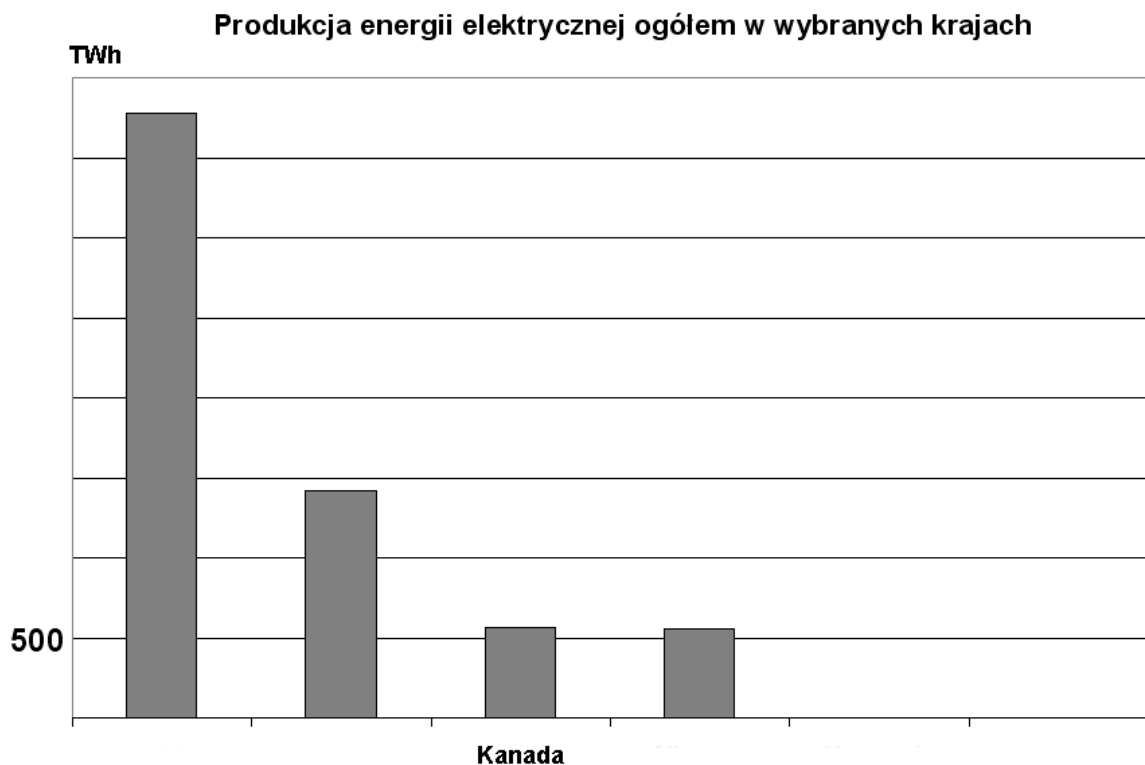
.....

.....

.....

Zadanie 26. (3 pkt)

Uzupełnij wszystkie brakujące elementy wykresu słupkowego, tak aby przedstawiał produkcję energii elektrycznej ogółem w każdym z krajów wymienionych w tabeli.



Zadanie 27. (3 pkt)

Wiele państw „bogatej Północy” obawia się zamachów terrorystycznych, podobnych do tych, jakie wydarzyły się po 2000 r. w Stanach Zjednoczonych, Hiszpanii, Wielkiej Brytanii.

a) Podaj dwa przykłady skutków gospodarczych dla krajów „bogatej Północy” spowodowanych zamachami terrorystycznymi w tych krajach.

1.
-
2.
-

b) Zaproponuj dwa pokojowe działania na skalę międzynarodową, które przyczyniłyby się do zmniejszenia zagrożenia terroryzmem.

1.

.....

.....

2.

.....

.....

Zadanie 28. (2 pkt)

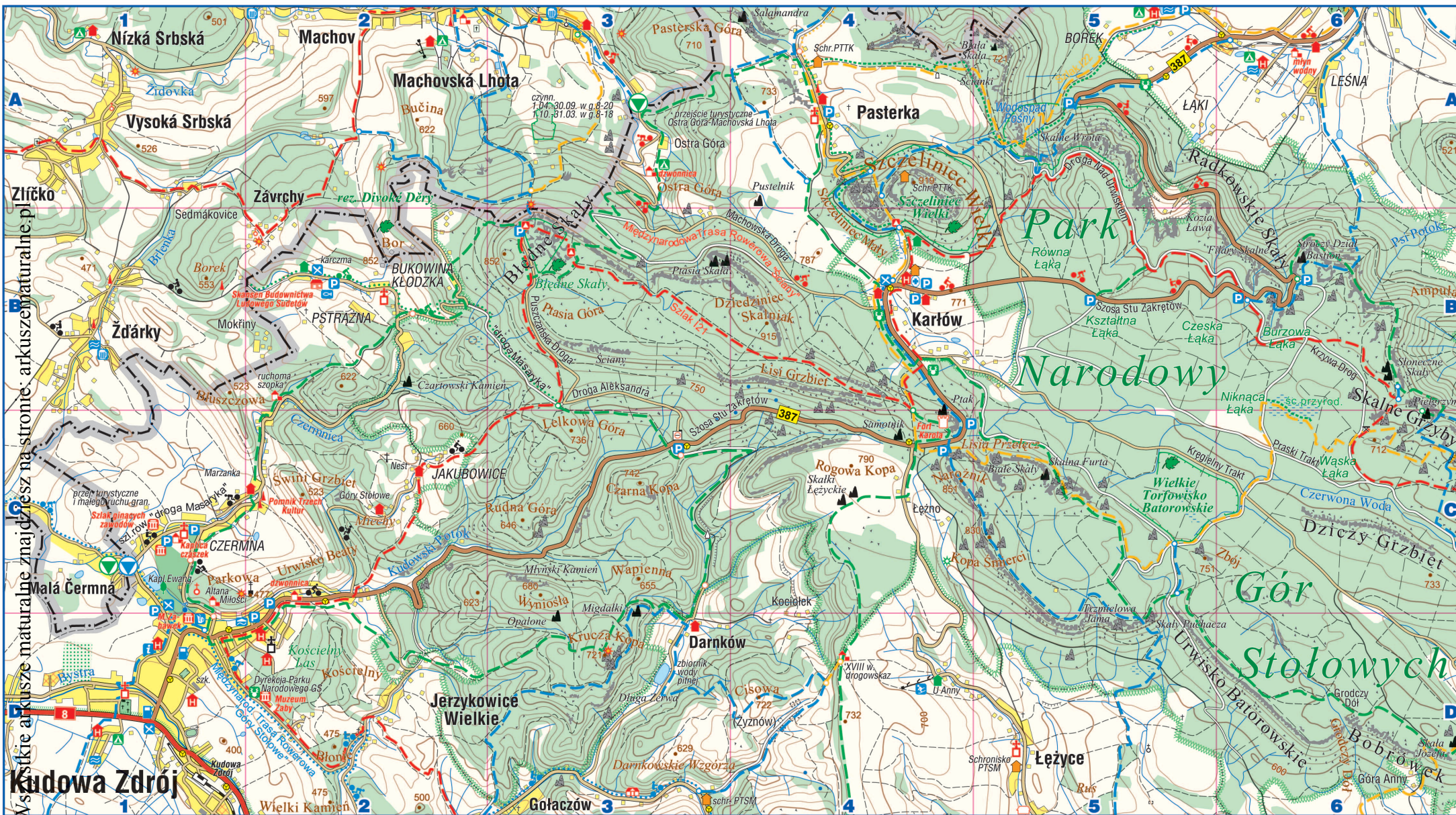
Na mapie przedstawiono położenie geograficzne wybranych atrakcji turystycznych regionu Ameryki.



Wpisz w odpowiednie miejsca tabeli litery, którymi oznaczono na mapie położenie niżej wymienionych atrakcji turystycznych regionu Ameryki.

Wybrane atrakcje turystyczne	Litera na mapie
Wyspy Morza Karaibskiego	
Park Narodowy Yellowstone	
Rio de Janeiro	
Wodospad Niagara	

BRUDNOPIS



GÓRY STOŁOWE

mapa w skali 1:50 000
poziomice co 20 m

OPRACOWANIE MAPY:

"Compass" ul. Podchorążych 3, 30-084 Kraków,
tel./fax 012-626-14-36,
www.compass.krakow.pl
e-mail: biuro@compass.krakow.pl



Wszelkie prawa zastrzeżone

- teren zabudowany, przemysłowy
- las, sad (ogródki działkowe)
- zarośla (młodnik), cmentarz
- droga krajowa, droga wojewódzka
- droga asfaltowa, przystanek PKS
- droga utwardzona, zakaz wjazdu
- inna droga
- ogrodzenie
- tor kolejowy, stacja kolejowa

- nieczynna linia kolejowa
- wyciąg narciarski, skocznia narciarska
- budynek użyteczności publicznej, dom (budynek), ruina
- krzyż, krzyż duży, mogiła
- kaplica zabytkowa, kapliczka zabytkowa, kapliczka
- kościół zabytkowy, kościół
- pomnik przyrody, osobliwość natury
- ostaniec, skała, urwisko skalne
- skała z nazwą, rumowisko skalne

- rezerwat przyrody, obszar rezerwatu
- granica parku narodowego
- granica parku krajobrazowego
- granica parafstwa
- poziomicca, skarpa ziemna, punkt wysokościowy
- staw, wodospad
- bagno, źródło
- potok, strumień, strumień okresowy
- stadion, boisko

- skansen, dwór, inny zabytek
- ruina dworu, ruina zamku
- muzeum, pomnik
- informacja turystyczna, GOPR
- restauracja, pub, pijalnia wód mineralnych
- hotel, inne noclegi
- agroturystyka, schronisko, kemping
- miejsce odpoczynku, wiata turystyczna
- kąpielisko, basen kryty

- stacja benzynowa, parking
- leśniczówka, łowisko
- wieża przekaźnikowa, punkt widokowy
- punkt poboru opłat: na drodze, na szlaku
- przejście graniczne: lokalne, turystyczne
- szlaki turystyczne piesze PTTK
- początek szlaku turystycznego
- szlak spacerowy
- szlaki rowerowe